

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

villūr naḍādūr śrī śrīnidhēḥ
॥ mañjurāmāyaṇam ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ mañjurāmāyaṇam ॥

kavitājitakallōlikanyakākāntavakṣasē |

karuṇādiguṇāḍhyāya kamalānidhayē namaḥ ॥

॥ sītāvivāhaḥ prathamah sargaḥ ॥

vandē vēṅkaṭasēśadēśikamaṇiṃ

vātsalyavārānnidhiṃ

vaṃśē vatsagurōḥ kṛtāvatarāṇaṃ

vandyaṃ vipāścittamaiḥ |

sākētaṃ sahasā vihāya bhagavān

sthānaṃ raghūṇāmiti

prāptō yasya hṛdambujaṃ vijayatē

sthānaṃ gurūṇāmiti ॥ 1.1 ॥

vandē vāgadhidēvatāṃ bhagavatīṃ

valmīkajanmānanaṃ

siñcantīmamṛtēna rāmacaritā -

bhikhyēna sukhyātinā |

yāmantarhṛdayaṃ kṣaṇaṃ kalayatāṃ

sarvatra bhāti kṣaṇaḥ

yā kā'pi kṣaṇadā mudā vilasati

jyōtsnāmayī sarvadā ॥ 1.2 ॥

“mātarbhārati !” “kiṃ kavē ?” “kavayituṃ

ślōkān pravṛttōsmyahaṃ

kiṃ pāpāya ? kimandhasē ? kimaparaṃ

kācāya nīcāya vā ?” |

“mā mātarviṣayō’dhunā hi bhagavān

śrījānakīnāyakaḥ”

“ślāghyā nāma matistavāpi tadahaṃ

tuṣṭāsmi kāmaṃ likhēḥ” || 1.3 ||

jātā yadrajasā dṛṣat kila purā hṛdyā munērbhāminī

yatsaṅgēna padāvanī ca samayē pūrṇāvanīpālinī |

yatsaṅcārapavitritō vitanutē sēturjaganmaṅgalaṃ

sā sītāpatipādapadmayugalī bhūyānmama śrēyasē || 1.4 ||

mahīdharamahīruhaprabhṛtivarṇanairāṅkitā

mamādya kavītā muhurmr̥gayatētarāṃ niṣkṛtim |

athō vidhivipākatō nijamanōrathaṃ lambhitā

gṛṇāti karuṇānidhēḥ raghupatēscaritrāmṛtam || 1.5 ||

kṛtirnavīnā’pi mamātilaghvī

kṛtīśvarāṇāṃ niyataṃ mudē syāt |

likhanti bālāḥ kuṭilāṃ hi rēkhāṃ

tathā’pi mōdāya piturbhavanti || 1.6 ||

āsīdasēṣāvanipālamauli -

mālāpariṣkārakapādapadmaḥ |

ānanditākhaṇḍalacittavṛttiḥ

rājā purā paṅktirathābhidhānaḥ || 1.7 ||

na rūpamātrēṇa sa manmathō'bhūt
tadīyakāryēṇa ca tādr̥sō'bhūt |
jīgāya yaśśambaramāttadhanvā
striyaḥ punastadratayastu tisraḥ || 1.8 ||

atassvayaṃ manmathatātapādaḥ
tathāvidhaṃ manmathamanmathatvam |
avāptukāmaḥ pitṛtāmamuṣmin
arōcayadyō manasā vicārya || 1.9 ||

ya yajñabhuk yajñakṛtō'sya rājñāḥ
śrīrāmasaṃjñāmahitō'tha jajñē |
tamanvajāyanta tatastrayastē
trilōkasantāpanivāraṇāya || 1.10 ||

aṅkādashāṅkaṃ kila lālitāstē
rājñāśca rājñō mahiṣījanasya |
prāpuryathā tadvatamūn kramēṇa
vidyāśca sarvāssubhagā avāpuḥ || 1.11 ||

athō kadācit kuśikātmajanmā
munirnayajñō'pi sa yajñarakṣām |
vidhātumicchān raghuvaṃśaratnaṃ
yayāca taṃ kōsaladēśanātham || 1.12 ||

vasiṣṭhavācā'tha vinaṣṭaśōkaḥ
samarpayāmāsa sutam sa tasmai |
jagāma kasmādanu lakṣmaṇastaṃ
rāmasya bāhuḥ kila dakṣiṇassaḥ || 1.13 ||

tau kauśikōdīritasatkathābhiḥ
ambābhirātmīyagrḥē yathā vā |
saṃlālitau nāma tathaiva mārḡē
śramaṃ ca mōhaṃ ca na jagmatustat || 1.14 ||

nō kauśikaṃ kēvalamēnamēva
vyōmni sthitaṃ kañcana kauśikañca |
ānandayāmāsa sa sundarāṅgaṃ
sundastriyaṃ tām tarasā nihatya || 1.15 ||

siddhāśramaṃ prāpya kṛtātithēyaḥ
saumitriyuktaḥ sa hi tāṭakāriḥ |
subāhumārīcabalapramāthī
trivikramatvaṃ prathayāṃbabhūva || 1.16 ||

kathāṃ nijāṃ kalpalatāṃ janānāṃ
vistārayannēṣa raghupravīraḥ |
mārīcamēnaṃ kila bījamasyāḥ
saṃvāpayāmāsa samudramadhyē || 1.17 ||

athō munīnāṃ mudamāvahan saḥ
manōrathē gādhisutasya gacchan |
alpairahōbhirjanakasya rājñāḥ
purōpakaṅṭhāśramamāsasāda || 1.18 ||

munau mudā paśyati tatra citraṃ
śilā babhau kācana sundarāṅgī |
jagrāha sā rāmapadāmbujātē
karābjamasyāḥ kila gautamō'pi || 1.19 ||

raghupravīrasya karāṃbujātāt
sundapriyāsūdanataḥ praśastāt |
padāmbujātaṃ mahitaṃ sa mēnē
munīśvarō yēna śilā’pi tanvī || 1.20 ||

“paraḥ pumānēṣa tapaḥ phalaṃ mē
padāmbujādasya mahī nu jātā” |
“sutāṃ madīyāṃ mithilādhināthāt
gṛhāṇa rāmē”ti kimatra vaktum || 1.21 ||

dhanurdharēyaṃ mithilādhinātha -
dharēti sarvaṃ kila vidmahē’mī |
pracōdayātyatra samīhitē cēt
tatsarvasiddhyai na hi saṃśayō’tra || 1.22 ||

ēvaṃ sa vēdōditamantradarśī
muniḥ svacittē subhagaṃ vicārya |
śriyā samētaṃ mithilēndraputryā
raghūttamaṃ nantumiyēṣa śīghram || 1.23 ||

śrutvā sa rājā janakō janēbhyaḥ
punānamēnaṃ svapurōpakaṅṭham |
tvarāsamētaḥ parivārapūrṇaḥ
pratyudyayau prāñjalirānatāṅgaḥ || 1.24 ||

brahmarṣirājarṣisamāgamaṃ taṃ
samāgatō draṣṭumapīha lōkaḥ |
śāsāka drṣṭiṃ patitāṃ vidhartuṃ
brahmaṇyahō rājani tatra rāmē || 1.25 ||

*jyāṃ mātaraṃ prāpyanijapriyāyāḥ
 rāmaḥ praṇāmaṃ janakāya cakrē |
 jāmātaraṃ prāha munistamasmai
 “jyāmātaraṃ prāpya kathaṃ hyayaṃ syāt ?” || 1.26 ||*

*purī pradīptēti niśamyā vācaṃ
 pradahyatē kiṃcana mē nahīti |
 uvāca yassō’yamatīva dhīrō
 mumōha citraṃ mithilādhināthaḥ || 1.27 ||*

*kiṃ citramatrāsti mahānubhāvē
 brahmaikaniṣṭhē mithilādhināthē |
 tad brahma lakṣmyā saha nantumicchan
 cāpaṃ ca rāmaṃ ca mumōha paśyan || 1.28 ||*

*ānandajātāspadamēṣa kālaḥ
 kasmānnu mōhō janakātra jātaḥ |
 ēvaṃ śatānandamunīśvarastaṃ
 sānandasāraṃ nijagāda vāṇīm || 1.29 ||*

*sa brahmavidyāṃ tava yājñavalkyaḥ
 samādiśad brahma punastadēva |
 samānayad gādhisutassamīpaṃ
 sa ēṣa sampūjyatamō munīndraḥ || 1.30 ||*

*vasiṣṭhagāmēva purā nrpassan
 apēkṣatē sma svayamēṣa vīraḥ |
 brahmatvalābhāvasarē’pi tadvat
 tat brahmalābhē’pi tathaiva jātam || 1.31 ||*

samāsritaṃ pālayitaṃ trisaṅkuṃ
sasarja lōkān sahasā navīnān |
samāpayāmāsa paśuṃ vinaiva
sa ēṣa satraṃ bhaginīsutārtham || 1.32 ||

rambhā śilā yēna babhūva nārī
mātā madīyā'tha śilā'pi nārī |
tādṛkprabhāvē kuśikātmajē'smin
atrāgatē kā tava cāpacintā ? || 1.33 ||

iti pragalbhāṃ mithilādharēndraḥ
giraṃ śatānandamunērniśamya |
nirvāya mōhaṃ nibhṛtō'vatasthē
nitāntamālōkitarāmabhadraḥ || 1.34 ||

munistadā gādhisutō babhāṣē
dhanurvaram darśaya rāghavāya |
sutāṃ tatō darśayitā'si rājan !
asyēti hṛdyam sakalābhinandyam || 1.35 ||

asaṅkhyabhṛtyāvalibhiḥ śramēṇa
viśramya viśramya tatassa kṛṣṭē |
dhanustadānīm śakaṭē dadarśa
munim ca mukhyō raghuvaṃśajānām || 1.36 ||

bhrūbhaṅgamāsādya munīśvarasya
cāpasya bhaṅgaṃ manasā vibhāvya |
utpasya śīghraṃ raghuvaṃśanāthaḥ
hastēna jagrāha purāricāpam || 1.37 ||

rāmō yatō manmathamanmathastat
krudhēva cāpaṃ puramardanasya |
ādhāya cārōpya babhañja madhyē
svamāśramaṃ ca prathamam sahaiva || 1.38 ||

subāhuvidhvaṃsisubāhuvīryam
vilōkayantīti vidēhakanyā |
vivāhacintāvivaśā svaśīrṣa -
sukhōpadhānam cakamē hṛdā tat || 1.39 ||

tatassa tātasya samāgatasya
nipīḍya tūrṇam padapaṅkajātam |
anujñayā tasya vidēhaputryāḥ
nipīḍayāmāsa karāmbujātam || 1.40 ||

athōrmilā lakṣmaṇapaṅkajākṣī
sā māṇḍavī śrībharatasya dēvī |
śatrughnajāyā śrutakīrtirāsīt
ēvaṃ kilācēṣṭata gādhisūnuḥ || 1.41 ||

jāyāsamētān raghunāthasiṃhān
ālōkya sampūrṇamanōrathassan |
krchrādisrṣṭaḥ kuśikātmajanmā
bhūmēḥ patibhyāṃ tapasē jagāma || 1.42 ||

vidēharājēna sa kōsalēndraḥ
susatkṛtaḥ putravadhūsamētaḥ |
nijam puram bhūṣayitum nitāntam
sasainikaḥ tatpurataḥ prathasthē || 1.43 ||

madhyēpatham dhūrjaticāpabhaṅgāt
upāttakōpaṃ jamadagnijātam |
dr̥ṣṭvaiva rājā sa hi kōsalānām
mūrcchāmvindanmahatīmavāryām || 1.44 ||

pituśca mūrcchāṃ jamadagnisūnōḥ
lōkāṃśca mānyānapi garvadhāṭim |
ēkēna ṭaṅkāravaraveṇa rāmaḥ
taccāpajātēna nirācakāra || 1.45 ||

madhyēmārgam nijadhanurathō
vīralakṣmīṅca lōkān
tējō naijam paramamapi tat
bhārgavādēṣa hr̥tvā |
gatvā'yōdhyām janakatanayā -
candrikādarśanīyaḥ
mōdāmbhōdhiṃ janahr̥di babhau
vardhayan rāmacandraḥ || 1.46 ||

|| iti śrīmati mañjurāmāyaṇē sītāvivāhō nāma prathamah sargaḥ ||

|| pādukābhiṣēkaḥ dvitīyaḥ sargaḥ ||

atha mātulagēhagāminā
sutarāṃ prītipuraskṛtō yayau |
anaghassa hi lakṣmaṇānujaḥ
bharatēna śrutakīrtināyakaḥ || 2.1 ||

dharanītanayāpatiṃ tataḥ
dharanīnāyakamēva bhūpatiḥ |
cakamē janatābhinanditaḥ
vibudhā nāma tadā na sēhirē || 2.2 ||

atha tē bharatasya mātaraṃ
satataṃ rāmaguṇāmṛtāplulām |
nijaśaktivaśīkṛtāntarāṃ
kuṭilāṃ mantharayā vitēnirē || 2.3 ||

prasuvā bharatasya vañcitaḥ
prathitaṃ svaṃ tanayaṃ sa bhūpatiḥ |
pramadāmaṇilakṣmaṇānviṭaṃ
praṇataṃ hā ! vyaśṛjadvanāya tam || 2.4 ||

puratō rathatō'tha nirgataḥ
puralōkānugatassa rāghavaḥ |
puramardanamaulibhūṣaṇaṃ
puratastatra dadarśa vāhinīm || 2.5 ||

guhamānatamātmanaḥ padē
nayanābhyāmapibanna vāhinīm |

atha kṛcchravisarjitō rudan
sa sumantrassarathaḥ puram yayau || 2.6 ||

asutō dharaṇīpatistadā
sa sumantrasya vilōkya tanmukham |
asutō'pi viyōgamañjasā
karuṇam prāpa kathā vidhēriti || 2.7 ||

bharataḥ kila mātulālayāt
atiduḥsvapnanivēditāsubhaḥ |
nijapattanatasmamāgataiḥ
saha dūtaissamupāgataḥ purīm || 2.8 ||

nijamāṭṛsamākhyayā bahiḥ
dvivarābhikhyakaṭudvijihyayā |
pitaram paripītajīvitam
bharatastatra dadarśa vihvalaḥ || 2.9 ||

api bhānukulaṃ sanātanam
kalayantī tamasā tiraskṛtam |
jananīti mamēyamutthitā
sahasā kācana kālayāminī || 2.10 ||

janabāṣpajalāśayapriyā
varaśṛṅgadvayabhīmadarśanā |
malinā matimāndyapīvarā
mahiṣī satyamiyam mahīpatēḥ || 2.11 ||

suralōkamitaḥ pitā gataḥ
mama rāmō munilōkamētayā |

jananī janabāṣpavāribhiḥ
svayamātmānamihābhiṣiñcatu || 2.12 ||

anayā'nayayā jvarasprśaḥ
paritāpaṃ nitarāmupēyuṣaḥ |
apī rāmapadāmbujadvayī
mama śāntyai bhavitā tu mastakē || 2.13 ||

iti rāghavamāturagrataḥ
jananīkṛtyasutaptamānasaḥ |
vilapan vidhutākhillāṅgakah
bharatastatra papāta bhūtalē || 2.14 ||

sutanāyakaśōkavihvalā
tanayā dakṣiṇakōsalēśituḥ |
bharatē patitē'tha bhūtalē
samabhūnnirgatajīvitēva sā || 2.15 ||

atha tatra vasiṣṭhabhāratī
mahanīyā samayānusāriṇī |
apaśōkamamūrccanam janam
naranātham ca cakāra saṃskṛtam || 2.16 ||

avadhīritarājyavaibhavaḥ
bharatō bhrāṭṛsamīkṣaṇākulaḥ |
sahasā sajaṭassavalkalaḥ
sahasainyaḥ pravivēśa kānanam || 2.17 ||

prathamam sa guhēna śaṅkitaḥ
paratō lakṣmaṇatō'pi pūjitaḥ |

atha rāmata ēva nandidaḥ
pathi rējē vipinē'nugāminā || 2.18 ||

iti tatra vikalpa yadguhaḥ
bharataṃ niścītavān guṇōttaram |
ata ēva babhūva dhīvaraḥ
parathā nāma kathaṃ ghaṭēta tat ? || 2.19 ||

atha tatra munim prayāgagaṃ
praṇanāma prayatassa mātrbhiḥ |
sa ca vismayasaṃpadāṃ padaṃ
sahasainyasya cakāra bhōjanam || 2.20 ||

munibōdhitavartmanā gataḥ
girimēkaṃ vipinē dadarśa saḥ |
vihṛtīrvitanōti sītayā
vividhā yatra sa lakṣmaṇāgrajaḥ || 2.21 ||

atidūrata ēva tadgirēḥ
bharataḥ prāñjalirānatō yayau |
avaśādatha cakṣuṣōrabhūt
viṣayē bālamunēḥ sa cāsramaḥ || 2.22 ||

atha lakṣmaṇasēvitaṃ puraḥ
jagatīpōtavibhūṣitāntikam |
atinūtanavalkalāśrayaṃ
jaṭayā dhikkṛtapārvatīpatim || 2.23 ||

avadhīritarājyasampadaṃ
sakalānāṃ jagatāmadhīsvaram |

anubhāvaviśēṣasōbhitam

vapuṣā nirjitaśam̐barāntakam || 2.24 ||

dhanuṣā nijapṛṣṭhalambinā

bhṛśavitrāsitasarvaśātravam |

anaghasmitamaṁbujēkṣaṇam

bharatastatra dadarśa rāghavam || 2.25 ||

ahahārya ! samāgatō'smyaham

tava nirvāsayitā purāditi |

manasā kalayan sa kaika -

yītanayastatra papāta tatpuraḥ || 2.26 ||

purataḥ patitam̐ rajōbharaiḥ

malinaṁ bāṣpavidūṣitānanam |

bharataṁ sahasā samutthitaḥ

svayamutthāpayati sma rāghavaḥ || 2.27 ||

kimidaṁ bharatēti sāśruṇā

ḍṛḍhamāliṅgya sa māṇḍavīpatiḥ |

jagadē jagadēkadhanvinā

mṛdunā pāṇitalēna lālitaḥ || 2.28 ||

kuśalī nagarē nu naḥ pitā

kuśalī māṭṛgaṇaḥ pitṛpriyaḥ |

kuśalaṁ janatāmavēkṣasē

kuta ēvaṁ samupāgatō vanam ? || 2.29 ||

iti pṛcchati jānakīpriyē

bharatō mandamidaṁ jagāda tam |

bhavadīyapathānugānasūn

pituranvēṣitumāgatōsmyaham || 2.30 ||

iti vādini māṇḍavīpriyē

*yugapattatra vivartiṣu triṣu |
vadanādaha ! hanta ! hanta ! hē -
tyudabhūdakṣarasōkasantatiḥ || 2.31 ||*

mama valkalamañjasā kṣipan

*api saṃkhyāya samāścaturdaśa |
subhagāambarabhūṣaṇāni mē
sa dadau hēti mumōha jānakī || 2.32 ||*

aṭavīvasatiṃ samāpayan

*ahamālōkayitā narādhipam |
iti nāma manōrathō mudhā
sa babhūvēti sumōha rāghavaḥ || 2.33 ||*

mama nāma tadaiva niścitaṃ

*kathitaṃ cāpi sumantrasannidhau |
bharatēti śucā ruṣā ca saḥ
vivaśastatra jajalpa lakṣmaṇaḥ || 2.34 ||*

atha tatra janaissamāgataiḥ

*munibhiśśāntaviṣādasambhramaḥ |
udakaṃ pradadau salakṣmaṇaḥ
prayatassan janakāya rāghavaḥ || 2.35 ||*

atha māṭṛbhirātmamantribhiḥ

militastatra tadā padē padē |

upaśāntasamudgatāmbudaṃ
ghanaghasraṃ sa ciraṃ vyadambayat || 2.36 ||

vidhinaiva kathañcidāśayā
vihitaṃ tatra samāpanaṃ śucaḥ |
atha sādhujanassamīkṣatē
bharatō vakṣyati kiṃnvasāviti || 2.37 ||

avadad bharatastadā nataḥ
savasiṣṭhō raghuvaṃśanāyakam |
paripālaya mēdinīṃ prabhō !
vanavāsaṃ tyaja pūrayēpsitam || 2.38 ||

atha cēdvanavāsa iṣyatē
mayi sō'yam kṛpayā nivēśyatām |
na hi rājyadhuraṃ tathāvidhāṃ
tava vōḍhuṃ prabhurasmi bālakaḥ || 2.39 ||

iti sādhu nivēditaṃ tadā
bharatēnānatamauliśālinā |
samītau sakalānumōditaṃ
nanu sītāpatinā manāgapi || 2.40 ||

iti vādini māṇḍavīpatau
bhaginīsnēhasamākulātmanaḥ |
udabhūdaparēva bhūmikā
tanayāyā janakasya pādukā || 2.41 ||

mañikāṃcanaratnadhāriṇī
manuvaṃśōttamapādadhāriṇī |

mahitā satataṃ maharṣibhiḥ

madhurā mañjulaśiñjitasvanā || 2.42 ||

kuśakaṇṭhakamardanaṃ puraḥ

pathi nāthasya vitanvatī vanē |

avanītalamañjulālitā

tanumadhyā tapanīyapādukā || 2.43 ||

uditāṃ puratō vilōkya tāṃ

mañiśōbhātatibhissamujjvalām |

nijavaṃśatamōnivartinīm

iva mūrṭiṃ mahitāṃ vivasvataḥ || 2.44 ||

avadañcaturānanātmaḥ

bharataṃ tatra gurussanandathuḥ |

mama vāgudabhūt purē purā

tava mātuh purataḥ paraṃ krudhā || 2.45 ||

iyamēva vidēhanandini

bhuvanaṃ pātumalaṃ bhavēditi |

atha saiva ṛtaṃ yataḥ purō

nanu sītēva vibhāti pādukā || 2.46 ||

iyamēva suvarṇapādukā

sakalāṃ dhārayituṃ kṣamāṃ kṣamā |

abhivandya grhāṇa pādukām

iha rāmasya dayāmivōtthitām || 2.47 ||

nanu rāmapadānugāmini

nagaraśrīstava vṛttatōṣitā |

adhunā kila pādukātmanā

tava pāṇigrahaṇaṃ samīhatē || 2.48 ||

iti vādini dhāṭṛsaṃbhavē

munināthē bharataḥ kṛtāñjaliḥ |

samitau sahasā samagrahīt

śirasā tāṃ maṇipādukādvayīm || 2.49 ||

atha sādhuvacassamākulaṃ

tarasā pūritaharṣanirbharam |

akhilaṃ tadabhūt sadastadā

bhavikaṃ nāma hi pādukādr̥śā || 2.50 ||

akhilaṃ vahatō jagat sukhaṃ

nanu rāmasya vibhāti vāhinī |

iti tāṃ bharatassamagrahīt

bhuvanaṃ vōḍhumatīva buddhimān || 2.51 ||

atha śirasi nidhāya pādukāṃ tāṃ

abhajata pattanamātmanassa bhavyam |

nijapativirahaṃ vibhāvayantī

nagarabahirbhuvi sā tatāna vāsam || 2.52 ||

apūjayat sa pādukāmāthō'bhiṣicya bhaktimān

anēkalōkamānitāmasēṣamaṅgalāspadam |

laghurgururnirantaraṃ sa pañcacāmarōttamaiḥ

laghurgururnirantaraṃ bhavēt sa pañcacāmaraḥ || 2.53 ||

nanamayaśubharāgaiḥ pādukāṃ bhōgilōkai

ratanuta nutakīrtiṃ māṇḍavināyakō'yam |

surabhisumasamājairmāliniṃ tām vitēnē
nanamayayayutēyaṃ mālinī bhōgilōkaiḥ || 2.54 ||

ēvaṃ śrīrāmapādādapi kila mahitā
sragdharā pādukā sā
sākētāntarvasantīm pratisadanamahō
duḥkhamūrtiṃ tadānīm |
lakṣmīmānandarūpāṃ sapadi vidadhatī
smārayantī śilām tām
nārībhūtāṃ munīndrairabhinutavibhavā
rājyarakṣām vitēnē || 2.55 ||

|| iti śrīmati mañjurāmāyaṇē pādukābhiṣēkō nāma dvitīyaḥ sargaḥ ||

|| sētubandhaḥ ṭṛtīyaḥ sargaḥ ||

atha pādukayā rāmaḥ dayayēva vinākṛtaḥ |
aniśācarasañcārāmaṭavīṃ kartumaihata || 3.1 ||

aṅgarāgādikairdivyairanasūyāprasāditaiḥ |
avanītanayā sā'bhūdatīva priyadarśanā || 3.2 ||

yātudhānavadhābhikhyam tapōdhanamanaḥ priyam |
āmnāyam navamārabdham virādhaḥ praṇavō'bhavat || 3.3 ||

vrīḍākaramḥ hi vīrāṇam śarabhaṅgasya darśanam |
sarvalōkaikavīrasya rāmasya tadabhūnmudē || 3.4 ||

parṇasālāmalaṅkartum rāmaḥ pañcavaṭivanē |
kutukī nitarāṃ jajñē kumbhajātāvalōkanē || 3.5 ||

pañcavaṭyāmamum drṣṭvā dvipañcarathasambhavam |
pañcabāṇārditā jajñē dvipañcamukhasōdarī || 3.6 ||

saumitripatrivekṛtamukhī sūrpaṇakhī tataḥ |
kharapādagraham tēnē bhūyō'narthāya kēvalam || 3.7 ||

lēkhahiṃsā vitanvantamanvarthakharanāmakam |
varṇarakṣākarō rāmāsānugam sahasā'vadhīt || 3.8 ||

kharē trīśirasi prāptē kṣayam sūrpaṇakhī tataḥ |
kharam daśaśirōyuktaṃ jagāma śaraṇārthinī || 3.9 ||

sa ca mārīcamagamat sa ca mārīstavōcitaḥ |
rāghavō rāvaṇētyēvaṃ muhurmuhurabōdhayat || 3.10 ||

tathā'pi sītāmaharadrāvaṇastasya māyayā |
laṅkāśrīrapi sañjātā vibhīṣaṇavilōkinī || 3.11 ||

aṅkēnādāya vaidēhīṃ śaṅkātaṅkaprakampitām |
laṅkādhipaṃ nipādyātha laṅkā laṅkādhipō yayau || 3.12 ||

sītāśōkavanaṃ bhējē rāmaśśōkavanaṃ tataḥ |
vālmīkiḥ kavanaṃ tatra sarvacakṣustatō vanam || 3.13 ||

kāraṇaṃ jagatāṃ rāmaścaitanyamapi kāryagam |
smaranniva samaprākṣīt taruvīrunnadīgirīn || 3.14 ||

tē'pi śōṇitadigdihāṅgaṃ ḡḍhrarājamadarśayan |
sa ca rāvaṇanītāṃ tāṃ sītāmuktvā jahāvasūn || 3.15 ||

dadāha tamasau rāmassītārthē tyaktajīvitam |
cacāra sa samān lōkānanvēṣṭumiva jānakīm || 3.16 ||

ayō mukhē hi sītāyāḥ sā naṣṭēti ruṣēva saḥ |
ayōmukhīmathō cakrē rāmaśśūrpaṇakhīmiva || 3.17 ||

indrēṇa tāḍitaḥ pūrvaṃ kabandhō rāmatāḍitaḥ |
sugrīvamindraputrārīṃ bhajēti sa samādiśat || 3.18 ||

śabarīmamarībhūtāṃ pampāmānasakampanīm |
ālōkayantau tāvāstāṃ bhrātarau rāmalakṣmaṇau || 3.19 ||

śōkānalaṃ paraṃ tatra jvalantamanayōrhṛdi |
vātajātassamāgatya śāntaṃ cakrē tadadbhutam || 3.20 ||

sūrasūnuṃ hi sugrīvaṃ suhṛdaṃ prāpya rāghavaḥ |
surādhipasutaṃ tēnē suralōkasudhātithim || 3.21 ||

harayō harināthēna prēṣitā haritō daśa |
aṅgadapramukhairvīraiḥ hanumān dakṣiṇāmagāt || 3.22 ||

tatra samprāptasampātivacanāt pavanātmajaḥ |
iyēṣa saritāṃ nāthaṃ sa ēṣa parilaṅghitum || 3.23 ||

nabhasvatastanūjātaṃ nabhasyatijavānvitam |
lōkālōkadasaṃprāptalōkaṃ lōkō vyalōkayat || 3.24 ||

sadāgatitanūjātasadāgatikṛtādarāḥ |
dakṣiṇā harayō'bhūvan dakṣiṇāsākṛtēkṣaṇāḥ || 3.25 ||

nītāyā rāvaṇēnātha sītāyā mārgaṇē rataḥ |
hanumānagamadvēgāt tanumāniva mārutaḥ || 3.26 ||

surasāmajayanmārgē surasāhāyakōvidaḥ |
urasā mānayannadriṃ tarasā hatasiṃhikaḥ || 3.27 ||

taraṇē jaladhērutkaḥ sa raṇē ca niśācaraiḥ |
niśi tāmaviśallaṅkāṃ niśitāgryadhiyāṃ varaḥ || 3.28 ||

laṅkā santāditā tēna śaṅkātaṅkākulāntarā |
daśānavibhōrētaḍ durdaśānanamityagāt || 3.29 ||

matimān hanumāṃstatra gatimān tanumūrtimān |
cacāra bahuśō'trastaḥ sa carācarasaṅkalē || 3.30 ||

ūrubhirjaghanairāsyaiścārubhirhṛdayaṅgamāḥ |
sudṛśē bahuśō drṣṭāḥ sudṛśā sadṛśiḥ śriyaḥ || 3.31 ||

mainasā yuyujē sō'yaṃ manasā yadabhūcchuciḥ |
mandōdarīmāthō drṣṭvā mandētaramudānvitaḥ || 3.32 ||

cakāra nijajātyutthavikāramakhilam kapiḥ |
mayasya tanayā hīyaṃ priyasya savidhē sthitā || 3.33 ||

ayasya ca mukhē yasyāḥ bhayasya ca na hi sthitiḥ |
mithilākanyakā nēti śithilāntaranandathuḥ || 3.34 ||

cintāṃ bahuvidhāṃ bhējē hantādhiḥṛdayaṃ parām |
rakṣitā naiva sā bālā bhakṣitā rakṣasā punaḥ || 3.35 ||

patitā sāgarē kiṃ sā patitānkādbhayākulā |
niśāntamakhilam dr̥ṣṭvā niśāntaṃ prāpya mārutiḥ || 3.36 ||

aśōkavanikāṃ bhējē saśōkajanakātmaṃ |
rāmaṃ śyāmamupāsīnāṃ rāmāṃ śyāmāṃ sadā hṛdi || 3.37 ||

vidēhatanayāṃ dīnāṃ vidēhatanayāmiva |
padminīmitarāṃ kliṣṭāṃ padminīmiva vānaraiḥ || 3.38 ||

bāhunyastamukhīm vēṇyā rāhugrastēndurātrivat |
uṣṇamaśru pramuñcantīmuṣṇāṃśudr̥ṣadaṃ yathā || 3.39 ||

niśācarībhiṣaṃvītāṃ piśācībhiśśivāmiva |
niśvāsabahulā tatra viśvāsaparivarjitā || 3.40 ||

kṛṣṇavēṇī vidhūnvaṅtīm kṛṣṇapakṣaniśāmiva |
tṛṣṇāṃ rāmamayīm prāptāṃ kṛṣṇāmbujavilōcanām || 3.41 ||

akṣi bhītyā ca śōkēna vikṣipantīmitastataḥ |
rakṣikābhiḥ paraṃ channāṃ makṣikābhiryathā madhu || 3.42 ||

tarjitāṃ rākṣasastrībhiḥ bharjitāmiva mālikām |
kalinēva satīm buddhiṃ balinā kaluṣīkṛtām || 3.43 ||

malināambarasaṃvītāmalinā sultatāmiva |
harinisvanavitrastāṃ hariṇīmiva vihvalām || 3.44 ||

dhutāsānāṃ kṛsāṃ laghvīm hutāsanaśikhāmiva |
hutāsanasuhr̥tsūnuḥ hatāsaparipīḍitām || 3.45 ||

kariyūthaparibhraṣṭāṃ kariṇīmiva kānanē |
adarśanāya saṃlīnāṃ dadarśa janakātmajām || 3.46 ||

dr̥ṣṭvā hr̥ṣṭōvatasthē'tha yāvattāvattarūpari |
madirāpānasamprāptamadakṣībālasairgataiḥ || 3.47 ||

śayanādutthitaṃ rakṣaḥ nayanānyabhinandayat |
janakātmajayā bhītēḥ janakaṃ tāmupāgamat || 3.48 ||

svalpēna parivārēṇa svākalpēna ca varmaṇā |
sītānavōcadāgatya bhītāṃ svīkuru māmīti || 3.49 ||

tr̥ṇamadhyamavōcattaṃ nirghṛṇaṃ jānakī satī |
bhaja taṃ mama bhartāraṃ tyaja māṃ tatpadāmbujē || 3.50 ||

paradārīta ēva syāt paradāraratō naraḥ |
asatāṃ tyaja mārgaṃ tvaṃ satāṃ sēvasva saḥ śriyaiḥ || 3.51 ||

kulē mahati jātastvaṃ malē na hi matiṃ kuru |
alaṃ vairēṇa tēnaivaṃ balaṃ tava na nāsaya || 3.52 ||

vayasāṃ patinā tēna vāyasaḥ spardhasē katham ? |
āsaraissaha hē ! laṅkāṃ mā śaraistasya nāsaya || 3.53 ||

itthaṃ janakanandinyā pathyaṃ tathyamudīritam |
dōṣācarapatērāsīdrōṣāyaiva paraṃ punaḥ || 3.54 ||

kōpēna mahatā kāmatāpēna ca samākulaḥ |
ādiśya tattat tatrasthā āsarastrīrgrhān yayau || 3.55 ||

atha sītāṃ samāsādyā bhītāmāsādyā bhāṣitaiḥ |
rāmāṅgulīyakam datvā rāmāṃ kṛtvā mudānvitām || 3.56 ||

uvāca rāmavṛttāntaṃ jagrāha mañimuttamam |
tatāna paramaṃ yuddhaṃ tatāpa rajanīcarān || 3.57 ||

śasāsa rākṣasapatim śasāpa ca muhurmuḥ |
dadāha nagariṃ laṅkā mavāpa raghunandanam || 3.58 ||

mudā”ha jānakīvṛttaṃ sadā harigaṇārcitaḥ |
prāpa sarvasvabhūtañca pariṣvaṅgaṃ raghūttamāt || 3.59 ||

atha dāśarathiḥ śrīmān śākhāmṛgagaṇairvṛtaḥ |
ācchādayan bhuvanṃ khañca pratasthē rāvaṇaṃ prati || 3.60 ||

tīraṃ payōnidhēḥ prāpya dhīraṃ garjantamambudhim |
viharantaṃ vahantaṃ taṃ viṣṇumantassvakanyayā || 3.61 ||

vīcībhiḥ pṛthubhirhastaiḥ vikṣipantamivāvanim |
ālōkya mahatim cintā mavāpa jagatīpatiḥ || 3.62 ||

agastyamunimāmantrya pītanīramamuṃ kuru |
ityēvaṃ vadatō dṛṣṭvā kapīn mandaṃ jahāsa saḥ || 3.63 ||

ēkavāraṃ prabhurgantuṃ tapasvī pavanātmajaḥ |
yadi śaktaḥ punargantuṃ pṛṣṭhē nayatu vānarān || 3.64 ||

pibantu nōtsṛjantvāpō mēghā vārinidhēriti |
vadantaḥ kapayō vyōmni dadṛśuḥ pañca rākṣasān || 3.65 ||

rākṣasā rākṣasēndrasya pañca prāṇā ivāgatāḥ |
anujñā dīyatāṃ hantumiti rāmamathārthayan || 3.66 ||

yāvat paśyati dharmātmā rāghavastān divi sthitān |
tāvattēṣu mahānēkō vācamēvamudāharat || 3.67 ||

aṅgapañcakasaṃyuktā śaraṇāgatiriṣyatē |
vayaṃ pañca raghūttamaṣa ! tatastvāṃ śaraṇaṃ gatāḥ || 3.68 ||

sītāṃ samarpayētyuktāstvāṃ tu dhik kulapāṃsanam |
ityāha rāvaṇō yanmāṃ tyaktā laṅkā'pi tanmayā || 3.69 ||

madīyairmantribhissākaṃ bhavadādēśavartibhiḥ |
raṇē'pi rāvaṇaṃ hantuṃ bhrātaraṃ kṛtadhīraham || 3.70 ||

iti vāṇīm samākarṇya vibhīṣaṇasamīritām |
apaśyadakhilāṃstatra sugrīvapramukhān kapīn || 3.71 ||

anujō rāvaṇasyāyamanṛtaṃ vakti rāghava ! |
atra nāsya vadhādanyadasmabhyamabhirōcatē || 3.72 ||

iti sarvēṣu kapiṣu vadatsu pavanātmajāḥ |
abravīdātmanō bhāvamatīva vinatastadā || 3.73 ||

vibhīṣaṇō'yaṃ dharmātmā yatsamīpanivāsinā |
rāvaṇēna jitaṃ rāma ! jitassa bhavatā'dhunā || 3.74 ||

ēkastatra mayā dr̥ṣṭō laṅkāyāṃ caratā tadā |
dharmya pathi rataḥ śrīmān rāmā'sau rāvaṇānujaḥ || 3.75 ||

iti vātabhuvō vāṇīmākarṇya raghunandanaḥ |
prapannajanarakṣāyāṃ pravaṇastaṃ samagrahīt || 3.76 ||

lañkādhirāja iti taṃ lakṣmaṇēna raghūttamaḥ |
vēlāyāmabhirāmāyāṃ sādhu tatrābhyaṣēcayat || 3.77 ||

tīrē śayānamatha taṃ madhyē ca madhusūdanam |
cacāla jaladhistatra paśyanniva punaḥ punaḥ || 3.78 ||

gaṅgā bhagīrathānītā tvam ca sāgara ityahaṃ |
acāpamabhiyācāmi tvam tvavajñāya vartasē || 3.79 ||

ayē ! samudra ! duṣṭātman ! iti sandhāya kārmukē |
cakarṣa śaramākarmaṇaṃ rāghavaḥ kōpapūritaḥ || 3.80 ||

āpagābhiranēkābhirāvṛtaḥ payasā nidhiḥ |
āsādyā rāghavaṃ kāryamāśrāvya sa tirōdadhē || 3.81 ||

athō yathābalaṃ tadā krudhēva vānarādhipāḥ
payōnidhau pracikṣipurmahīruhān mahīdharān |
cacāla tēna mēdinī pracukṣubhē payōnidhiḥ
jagarja dēvadundubhirbhayaṃ vivēsa rākṣasān || 3.82 ||

sahasā'patadacalaḥ kila salilāntaradrśyaḥ
bhavatīti hi paripaśyati kapibṛndamudaśru |
anu tēna ca sahapakṣati girijālamaṇēkaṃ
sahasōtpatadabhipaśyati kṛtasētu mudaśru || 3.83 ||

kṣiptaṃ tatra plavaṅgairgirikulamakhilaṃ
viśvakarmātmajātaḥ
drśyaṃ vistīrṇadēhaṃ sakalabharasahaṃ
vārdhinēpathyabhūtam |
sētuṃ baddhvā kṣaṇēna kṣapitanamadaghaṃ
rāghavaṃ prāpya bhaktyā

pārśvē baddhāñjalissannabhajata paramāṃ
prītimānandyakīrtiḥ || 3.84 ||

purā mamantha sāgaram priyānavāpa bhārgavīm
itō babandha sāgaram sa cāptumadya maithilīm |
iti svayaṃ munīśvarāssurēśvarāḥ kapīśvarāḥ
mudā jagussunartanaṃ tadā madādvitēnirē || 3.85 ||

purā rajaḥkaṇṇō vibhōḥ padāmbujātasamgataḥ
cakāra gautamapriyāṃ vratāccyutāṃ pativratām |
padāmbujātamarditādihāmbujātadhāritāt
gīrivrajādapātakaṃ samastayauvataṃ bhavēt || 3.86 ||

na citramētadiśyatē raghūttamāṅghrisēvanāt
śilā'pi kā'pi kāmīnī munipriyēti kīrtitā |
ihācalā hi cañcalāstadaṅghripadmasēvanāt
yadambujātavāsinō vibhānti sāgarōtthitāḥ || 3.87 ||

atīva pāpinō janā bhavanti yēna pāvanāḥ
taranti yēna vānarāḥ sprśanti kāni yaṃ mudā |
vadanti yaṃ kilāgamāstathāvidhāya santataṃ
namō namō'stu sētavē namō namō'stu sētavē || 3.88 ||

amṛtasētunidēśavinirmitaḥ
sa nalasēturabhūdbhuvi kīrtitaḥ |
nalapadagrahaṇēna bhayaṅkaraḥ
kalirasau vilayaṃ bhajatāditi || 3.89 ||

|| iti śrīmati mañjurāmāyaṇē sētubandhō nāma tṛtīyaḥ sargaḥ ||

॥ śrīrāmapaṭṭābhisēkaḥ caturthaḥ sargaḥ ॥

atha sa sētopathēna raghūttamaḥ
drutataraṃ puratō manasā yayau |
nibiḍavānarasaṅghavilambitaḥ
drutavilambitavrṭtasamasthitiḥ ॥ 4.1 ॥

jaladhilaṅghanajātamadairathō
hanumatā parivardhitavikramaiḥ. |
kapigaṇaiḥ paripūritadiṅmukhaiḥ
daśamukhassutarāṃ kila tatraśē ॥ 4.2 ॥

daśamukhaṃ nijasaudhasamāśrayaṃ
sapadi tatra vilōkya kapīśvaraḥ |
udapatacca kirīṭamapātayaṃ
raghupatērapī pārśvamupāyayau ॥ 4.3 ॥

raghupatērvacasā laghuvikramaḥ
daśamukhaṃ pratibōdhayituṃ tadā |
atha gataḥ kapināthatanūbhavaḥ
sarabhasaṃ pramamātha sa gōpuram ॥ 4.4 ॥

paramakōpayutō'tha daśānanaḥ
paravibhīṣaṇakarmavicakṣaṇam |
paraśukhaḍgaśarāsanabhāsvaraṃ
parabalaṃ niyuyōja raṇapriyam ॥ 4.5 ॥

śaraṇamēva varaṃ raghunandanē
na hi raṇaṃ mama rāvaṇa ! sāmpratam |

atha raṇaṃ yaḍi nāma niṣēvasē
maraṇamityapi mālyavatōditam || 4.6 ||

pratapanam paritāpya nalō babhau
gajahatastapanō vijahāvasūn |
praghasamardanajātayaśāstataḥ
kapipatī raghunāthamanandayat || 4.7 ||

nijapitāmahajētari rākṣasē
daśamukhasya sutē sa ruṣā'ṅgadaḥ |
aturagaṃ ca visārathimañjasā
niśi cakāra rathaṃ nikhilārcitaḥ || 4.8 ||

atha sa rāvaṇirugraparākramaḥ
śaramayaiḥ phaṇibhī raghunandanau |
paribabandha paraṃ paridēvanam
kapibalē'pi sukhē'pi dharābhuvah || 4.9 ||

sapadi tatra tadā patagādhipaḥ
parapadāt prahitō nu jaṭāyuṣā |
apagatavraṇamāhitakānti tat
daśarathātmajayōrvidadhē vapuḥ || 4.10 ||

daśamukhaḥ kila nīlalaghūkrtaḥ
pavananandanamuṣṭivighūrṇitaḥ |
daśarathātmajavīryavinirjitaḥ
vividhamāpa viṣādamathō hṛdi || 4.11 ||

atha nijāvarajaṃ kila madhyamaṃ
satatasuptamabōdhayadañjasā |

na hi gajaiḥ pṛthubhirna ca mudgaraiḥ
vilapitairvividhairhi samudgataiḥ || 4.12 ||

sa khalu suptivighātavilōkanāt
daśarathātmajabāṇasamarpitam |
kamapi lōkamavindata nūtanaiḥ
anugataiśca gataiśca nirantaram || 4.13 ||

atha narāntakamaṅgadapātitaṃ
triśirasam ca samīrabhuvā hatam |
api ca nīlahataṃ sa mahōdaram
daśamukhaḥ śrutavānatidāruṇam || 4.14 ||

gavayarambhanalādihataṃ raṇē
sakalamēva niśācarasainikam |
atha vilōkya daśāsyatanūbhavaḥ
kimapi karma cakāra pituḥ priyam || 4.15 ||

tamatikāyamatīva bhayaṅkaram
śarakulairavadhīt sa hi lakṣmaṇaḥ |
atha ruṣā sa purandarajitpunaḥ
kapibalaṃ nikhilaṃ samapīdayat || 4.16 ||

sarasijāsanamantrasamēdhitam
sa punarastramavāpya tathāvidham |
sakalavānarasāśrusamīkṣitam
daśarathātmajayugmamapīdayat || 4.17 ||

atha tadā marutastanayō mahān
kamapi parvatamōṣadhipūritam |

karatalē kila kandukavadvahan
garuḍavadvicacāra nabhaḥpathē || 4.18 ||

tadanu māruticēṣṭitajīvitau
nṛpasutau na paraṃ nikhilaṃ ca tat |
kapibalaṃ nihataṃ ca sajīvitaṃ
na khalu jīvanagā ripusainikāḥ || 4.19 ||

tapananandanavāgabhicōditāḥ
daśamukhasya purē kapayastadā. |
hutavahaṃ paritaḥ paricikṣipuḥ
pavananandanavaktravilōkinaḥ || 4.20 ||

raghupatiśca daśānanaśaṅgamāt
apariśuddhamidaṃ nagaraṃ punaḥ |
hutavahēna viśuddhatamaṃ muhuḥ
mama vibhīṣaṇahastamupaitviti || 4.21 ||

kṛtamatiśca babhūva kutūhalī
janakajāmamicintya tatāpa nō |
pavanasūnūnivēditamaithilī -
viśayadūragapāvavikramaḥ || 4.22 ||

atha ca kumbhamapātayadañjasā
jalanidhau divasādhipanandanaḥ |
na khalu kumbhamavāpya niśācarāḥ
hutavahaṃ śamayēyuramīti kim ? || 4.23 ||

api nikumbhavadhaṃ hanumānathō
taditi kumbhapaḍaṃ na purē'bhavat |

daśamukhasya kutō'pi na jīvanam
bhavati hīti vidhēriti vaikharī || 4.24 ||

kharaśīsum sa dadarśa raghūttamaḥ
sa tu hatō'pi nimittamaśōbhanam |
sapadi tatra hi rāvaṇinā hatām
hanumatā dayitāmaśṛṇōttadā || 4.25 ||

atha vibhīṣaṇabōdhitatannayaḥ
svamanujaṃ kapibhissa nikumbhilām |
agamayat sa ca rāmamanuḃ japan
nihatavānbalinaṃ kila rāvaṇim || 4.26 ||

bilapitairvanitāvadanōdgataiḥ
vividhabandhvabhidhāviśadīkṛtaiḥ |
viditabhūmisutāvacaanakramaḥ
vihṛtimāpa mudā pavanātmajaḥ || 4.27 ||

atha ca mūlabalaṃ nikhilaṃ hataṃ
nṛpasutēna nirīksya daśānanaḥ |
svayamasūṃśca samarpayituṃ tadā
kṛtamatiḥ puratassa viniryayau || 4.28 ||

rathagataṃ rajanīcaranāyakaṃ
raghupatiṃ ca rasātalasaṃsthitam |
raṇatalē sa vilōkya purandaraḥ
rathamathō visasarja samātalim || 4.29 ||

tridaśanātharathāntaravasthitaṃ
daśarathasya sutam sa daśānanaḥ |

akhilamarmasu bāṇagaṇairmuhuh
muhurahō nitarāṃ samatāḍayat || 4.30 ||

daśa śirāṃsi ripōravatārayat
raghupatissukhamardhaniśākaraiḥ |
atha kilārdhaniśākaramaulinā
samabhavannapi tāni padē padē || 4.31 ||

iha na tē vasatirbhuvi sāmprataṃ
vraja yamasya purīmiti kiṃ balāt |
raghupatissa cakāra ripōrgalē
satatamardhaniśākaradhōraṇīm || 4.32 ||

niśicarasya vināśamabhīpsatā
dinakarēṇa ca mātalinā ca saḥ |
anugṛhītamatirmatidēvatā -
priyatamāstramathō kila saṃdadhē || 4.33 ||

nijamathāvarajaṃ tu vibhīṣaṇaṃ
raghupatēranujaṃ ca sa lakṣmaṇam |
api kapīnakhilānapi tāḍayan
raghupatērapī kōpamavardhayat || 4.34 ||

atha tadastramasūn na papau paraṃ
daśamukhasya śucaṃ ca divaukasām |
na hi sasarja paraṃ kapinandathuṃ
daśaśirōvanitānayanāśru ca || 4.35 ||

daśarathaṃ pitaraṃ tripurāntakaṃ
surapatiṃ ca payōbhavasam̐bhavam |

atimudā samupāgatamantikē
praṇamati sma vidēhasutāpatiḥ || 4.36 ||

prathamabhūtamuvāṃ nijanāyikām
iha sa madhyamabhūtapariṣkṛtām |
akhilabhūtanutāṃ raghupuṅgavō
yadakarōttadidaṃ na samañjasam || 4.37 ||

dayitayā dayitairapi vānaraiḥ
api vibhīṣaṇamukhyaniśācaraiḥ |
atha sa puṣpakamunnatamāsthitaḥ
pratiyayau svapuram bharatāgrajaḥ || 4.38 ||

raghupatiḥ purataḥ pavanātmajam
nijapurāya visṛjya munēḥ kvacit |
kapibalaissaha bhōjanamadbhutaṃ
bharatavṛttikathābhiracīkarat || 4.39 ||

panasa ! rākṣasasaṅghavisarjitaḥ
tvamasi tasya vyaṃ tava bhakṣakāḥ |
iti tadā kapayaḥ panasasṛśaḥ
prahasanaṃ vidadhurmuniabhōjanē || 4.40 ||

dadhimukhō na bhavāniha kēvalaṃ
vayamaṇṇi mudā kapayastadā |
dadhimukhā munipuṅgavabhōjanē
dadhimukhaṃ jahasurvibhusannidhau || 4.41 ||

yadi raṇāt puratō muninā kṛtaṃ
tadidamunnatabhōjanamīdṛśam |

na hi palāyanasaṅgatirēva sā
daśamukhānujabhūtavilōkanē || 4.42 ||

iti vadat kapibṛndamanēkadhā
paramatṛptiyutaṃ munibhōjanāt |
udapatad vibhunā saha puṣpakē
bharatadarśanalālasamānasam || 4.43 ||

hanumatā sahitō bharatastadā
śirasi pādukayā ca vibhūṣitaḥ. |
atha nijāgrajavīkṣaṇakautukī
kapikulairdadṛśē dharaṇītalē || 4.44 ||

atha jhaṭityavadhīrya raghūttamaḥ
bharatamānatamañjaliśālinam |
nibhṛtanandathubāṣpamayānanam
bhujayugēna dṛḍham pariṣasvajē || 4.45 ||

atha parasparakaṇṭakitēna tau
śubhapuṣā vapuṣā kimu kīlitau |
aticiraṃ yadamū parirambhaṇāt
vighaṭanam na manāgapi lambhitau || 4.46 ||

sapadi mātrgaṇaiṣṣaha mantribhiḥ
parivṛtassa ca pādukayā dhṛtaḥ. |
rathagatō raghuvaṃśavivardhanaḥ
nijapurīmagamannikhilēḍitaḥ || 4.47 ||

prayatavṛddhavasīṣṭanivēṣitaḥ
praguṇaratnamanōharapīṭhakē |

pravaṇayā priyayā saha sītayā
prathitavipravarairabhiṣēcitaḥ || 4.48 ||

raghupatērabhiṣēkamahōtsavē
kvacana sā nihitā gṛhakōṭarē |
bahirupaitu na hītyabhirakṣitā
purajanairakhilairapi mantharā || 4.49 ||

iha na tē manujā amarā hi tē
mama sutasya mukhaṃ śubhakuṇḍalam |
nayanayōrviṣayaṃ kalayanti yē
iti giram nṛpṛtērjanatā jagau || 4.50 ||

nayanananadathuvārinivāritam
raghupatērvadanāmbujadarśanam |
tadapi cakṣuṣi sarvajanē sthitam
samabhavat sutarāmabhiṣēcitam || 4.51 ||

agrē pādukayā dayābhyadhikayā
pārśvē'pi bhūmībhuva
vāyōrātmabhuvā padāmbujayugīm
saṅgṛhṇatā sādaram |
chatram cāmarayōyugaṃ ca vahatā
bhrātrtrayēṇāvṛtam
sarvatrāpi naraīśca vānaragaṇaiḥ
rāmaṃ bhajē śyāmalam || 4.52 ||

śrīmadvēṅkaṭaśēṣadēsīkamaṇēḥ pādāmbupānāgata -
brāhmīnartanaraṅgabhūtarasanājāgratturaṅgānanaḥ |

villūr śrīnidhirāghavaḥ kavimaṇiḥ kāvyārthavitsaṃmataḥ
sākētādhīpatēscaritramucitairvṛttairidaṃ nirmamē || 4.53 ||

|| iti śrīmati mañjurāmāyaṇē śrīrāmapaṭṭābhiṣekhō nāma
caturthaḥ sargaḥ ||

|| iti mañjurāmāyaṇam samāptam ||